

1. Obiekt

34/17

dawna S T U D N I A w ogrodzeniu dziedzińca wstępnego
Pałacu Branickich-/prawa/ północna

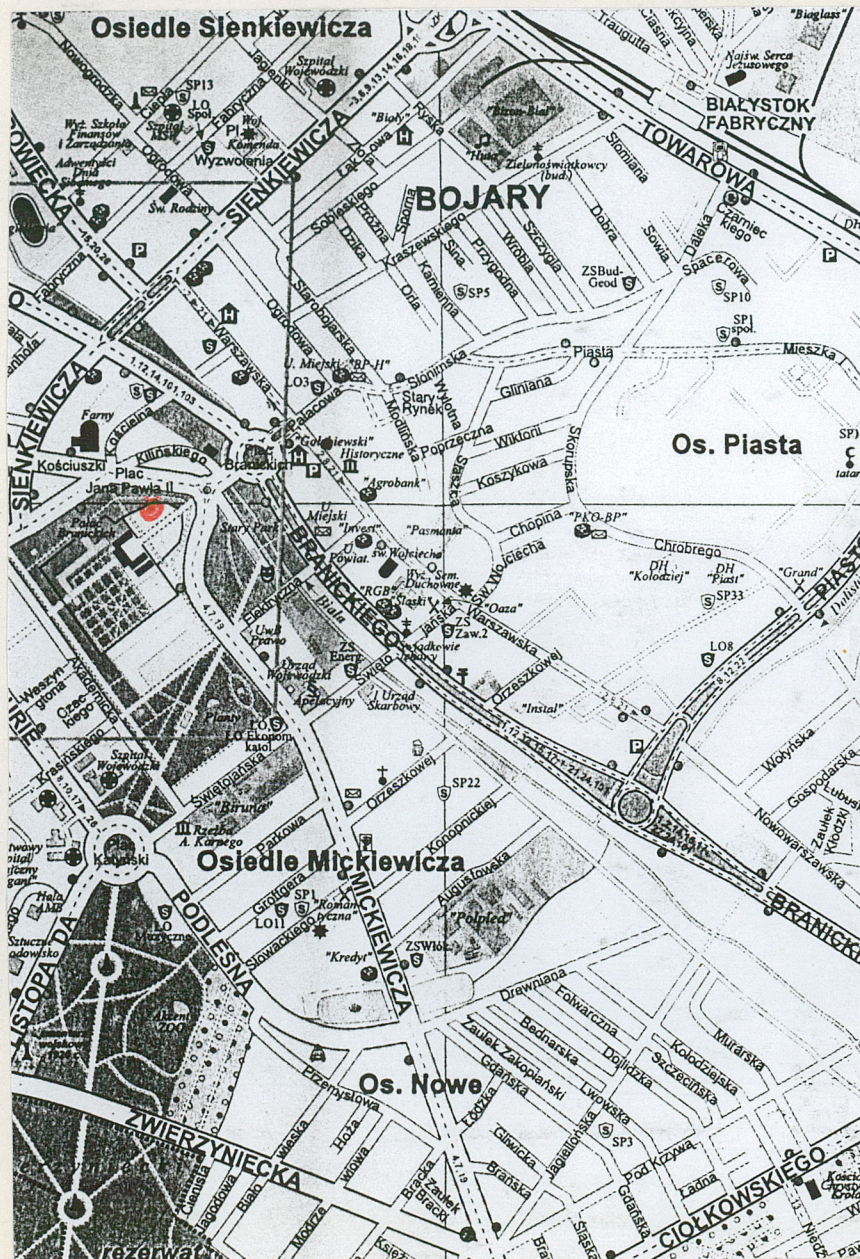
2. Czas powstania

1753 r., 2 poł.
XVIII w., 1935r.

3. Miejscowość

B I A Ł Y S T O K

11. Zdjęcia rzut przekrój sytuacja orientacja

4. Adres

ul. Legionowa

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo podlaskie

gmina Białystok

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna 1. VI. 1975 r.

województwo białostockie

powiat Białystok

8. Właściciel i jego adres

Urząd Miejski w Białymstoku
ul. Słonimska 1

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków

Nr 141 147 data 2.12.1958 r.
KI.III.26/147/47/58

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.

Studnia wzniesiona w 1753 r. z fundacji i w ramach mecenatu hetmana J.K.Branickiego/ 1689-1771/. Zespół pałacowo-ogrodowy w obecnej formie ukształtowany około lat 1720-1771. Z inwestycjami Branickiego związani byli architekci: Jan Zygmunt Deybel, Jan Henryk Klemm, Józef oraz Jan Sękowscy, Jakub Fontana. Około 1750 r. oraz po tej dacie prowadzono prace przy elewacji ogrodowej pałacu/ zmiany w duchu rokoka/, w ogrodzie i otoczeniu pałacu: budowa arsenału, rozebranie starej bramy przy dziedzińcu honorowym i budowa nowej, budowa studni przy dziedzińcu wstępnym, grupa Herkulesa, niektóre pawilony i inne urządzenia w ogrodzie. Po śmierci J.K.Branickiego dobrami zarządzała Izabela Branicka do roku 1808. Następnie spadkobiercy sprzedali pałac królowi pruskiemu, a ten odstąpił prawa carowi Rosji Aleksandrowi I. Zespół w 1 ćw.XIX w. zarządzany przez urzędników rosyjskich, w l.1837-1915 przystosowany na cele Instytutu Panien Szlacheckich. W tym czasie rezydencja częściowo przebudowana i zdewastowana. W okresie I wojny nastąpiły kolejne dewastacje, a w okresie międzywojennym pomieszczono tu urzędy wojewódzkie i prowadzono remonty: w 1935 r. remont z częściową przebudową prawej i lewej studni pod kierunkiem arch. J.Seredyńskiego. W okresie II wojny studnie nie zostały zniszczone. Współcześnie prawa studnia została adaptowana na potrzeby pracowni plastycznej. Od końca lat 90-tych - nieużytkowana.

styl: późny barok

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrza wyposażenie instalacje)

Założenie pałacowo-ogrodowe położone na pd.-wsch. od najstarszej części układu miejskiego. Pałac wraz z parkiem i dawnymi zabudowaniami gosp. tworzy zwarty kompleks. Studnie usytuowane we flankach dziedzińca wstępnego, prawa studnia od północnej strony ogrodzenia tego dziedzińca. Dostępna poprzez wejścia od strony ul. Legionowej.

Murowana z cegły ceramicznej na zaprawie wapiennej, wolnostojąca, na kamiennym fundamencie, na cokole, 1-kondygnacyjowa, kryta dachem wysokim, cztero-połaciowym, zbliżonym do mansardowego, o zaokrąglonej linii załamania połaci, pokrytym gontem. Na szczycie dachu metalowa latarnia o drewnianej konstrukcji i z hełmem krytym blachą. Otynkowana. Wieżba dachowa drewniana, na krążynach. Wnętrze nakryte sklepieniem krzyżowym. Posadzka betonowa. Stolarka okienna i drzwiowa- drewniana. Okna krosnowe, drzwi ramowo-deskowe z nadświetlem. Przed wejściami niewielkie betonowe podesty.

Na planie: prostokąta o zaokrąglonych narożach, z płytkim ryzalitem od ul. Legionowej. Wnętrze jednoprzestrzenne, prostokątne.

Bryła: zbliżona do sześcianu o zaokrąglonych narożach, kryta wysokim dachem cztero-połaciowym, o zaokrąglonej linii załamania połaci, na szczycie dachu latarnia na planie 8-boku, nieznacznie wydłużonego i nakryta 8-spadowym hełmem. W zwieńczeniu metalowy wazon.

Elewacje: wszystkie elewacje 1-osiove. Elewacja od ul. Legionowej, północna: na osi okno w formie stojącego prostokąta zamkniętego łukiem odcinkowym. Okno 2-dzielne, 6-kwaterowe. Na osi płytki ryzalit flankowany zdwojonymi pilastrami. W elewacji pd. analogiczne okno, część cokołowa wtopiona w powierzchnię dziedzińca wstępnego. Wejścia w elewacjach wsch. i zach. w formie stojących prostokątów zamkniętych odcinkowo. Drzwi 2-skrzydłowe, nadświetle przeszklone, 4-kwaterowe, okratowane. Wszystkie elewacje dzielone wertykalnie zdwojonymi pilastrami rozmieszczonymi przy zaokrąglonych narożach. Gzyms wiążący- wydatny, profilowany, z wtopionymi głowicami pilastrów. Przy narożu pd.-wsch. i pd.-zach.- dochodzi mur ogrodzenia dziedzińca wstępnego.

Wnętrze: adaptowane na potrzeby pracowni plastycznej, z antresolą o konstrukcji drewnianej.

Nie zachowane oryginalne wyposażenie.

<p>14. Kubatura</p> <p>ok. 180 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>ok. 30 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>studnia w zespole pałacowo-ogrodowym</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>nieużytkowana</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Stan zachowania średni. Brak izolacji poziomej przeciwwilgociowej. Zniszczone tynki zewnętrzne. Ślady zawilgocenia przyziemia. Stan gontu - dobry.</p>	
		<p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Remont elewacji pod nadzorem PWKZ.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

- karta ewidencyjna Studnia przy pałacu Branickich, ul. Zamkowa, oprac. M. Brykowska, 1959r., nr inwent. 0021.
- Teki Glinki: Teki 362, s. 3 - mikrofilmy WAP B-stok.
- Inwentarz pośmiertny J.K. Branickiego 1771-72 - mikrofilm WAP Białystok.
- E. Żyłko "Mecenat artystyczny hetmana J.K. Branickiego i Elżbiety z Poniatowskich Branickiej" pr. doktorska na Wydz. Historii UW. Warszawa 1963.

22. Bibliografia

- "Katalog rysunków z Gabinetu Rycin BUW, oprac. T. Sule-
rzyska, Warszawa 1969, s. 35-6.
- E. Narolewska "Przemiany Pałacu Branickich w Białymsto-
ku w XIX i XX w. Problemy konserwatorskie" Studia i Ma-
teriały, Ogrody 9/15/, Warszawa 2000.
- A. Oleksicki "Studium hist.-urban. m. Białegostoku" B-stok
1978, s. 100-102. /maszynopis/.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowania, sygnatury)

- Inwentaryzacja 1925 r. w zb. Zakładu Arch. Politechni-
ki Warszawskiej / rzuty, przekroje / nr neg. 35795-9.
- Projekt "studnia przy murze w Białymstoku" ok. poł.
XVIII w. w zb. Gabinetu Rycin BUW. Zb. Król. P. 187, 134.
oraz popoż. XVIII w. nr 135.

24. Uwagi różne

25. Opracował

mgr Ewa Narolewska, listopad 2001 r.

tekst

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki mgr E. Narolewska, 11.2001 r.

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. mgr E. Narolewska, 12.2001 r.

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

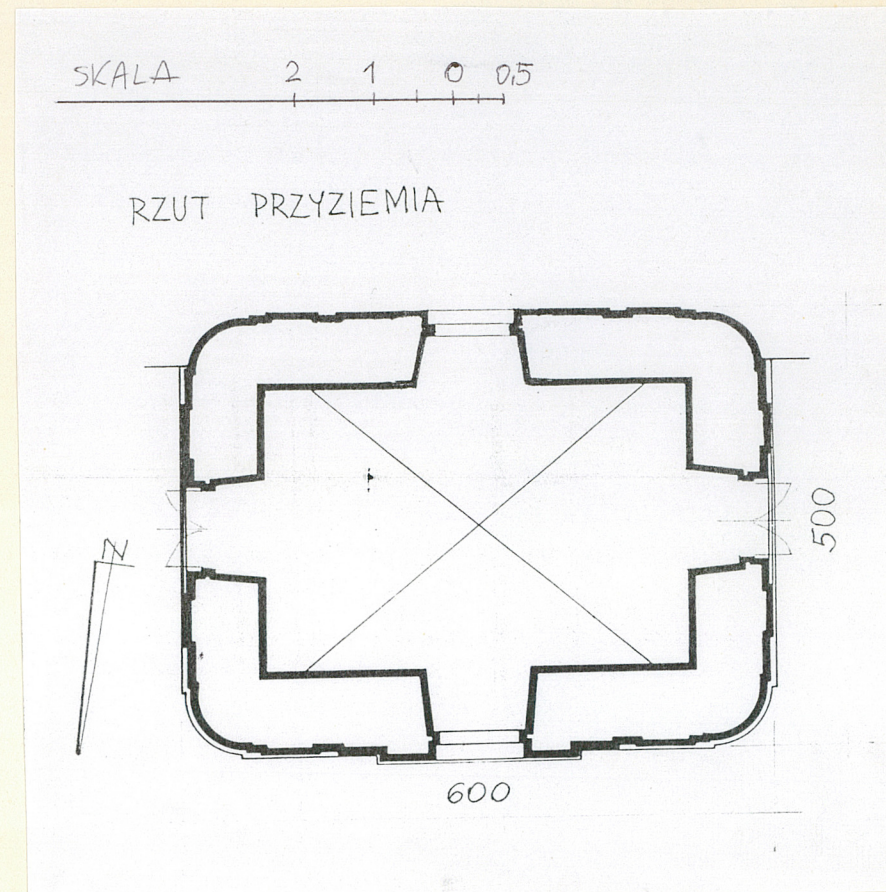
27. Załączniki

1. Miejscowość
BIAŁYSTOK

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)
d. STUDNIA prawa, pn.
ul. Legionowa

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
Rzut, sytuacja, foto.

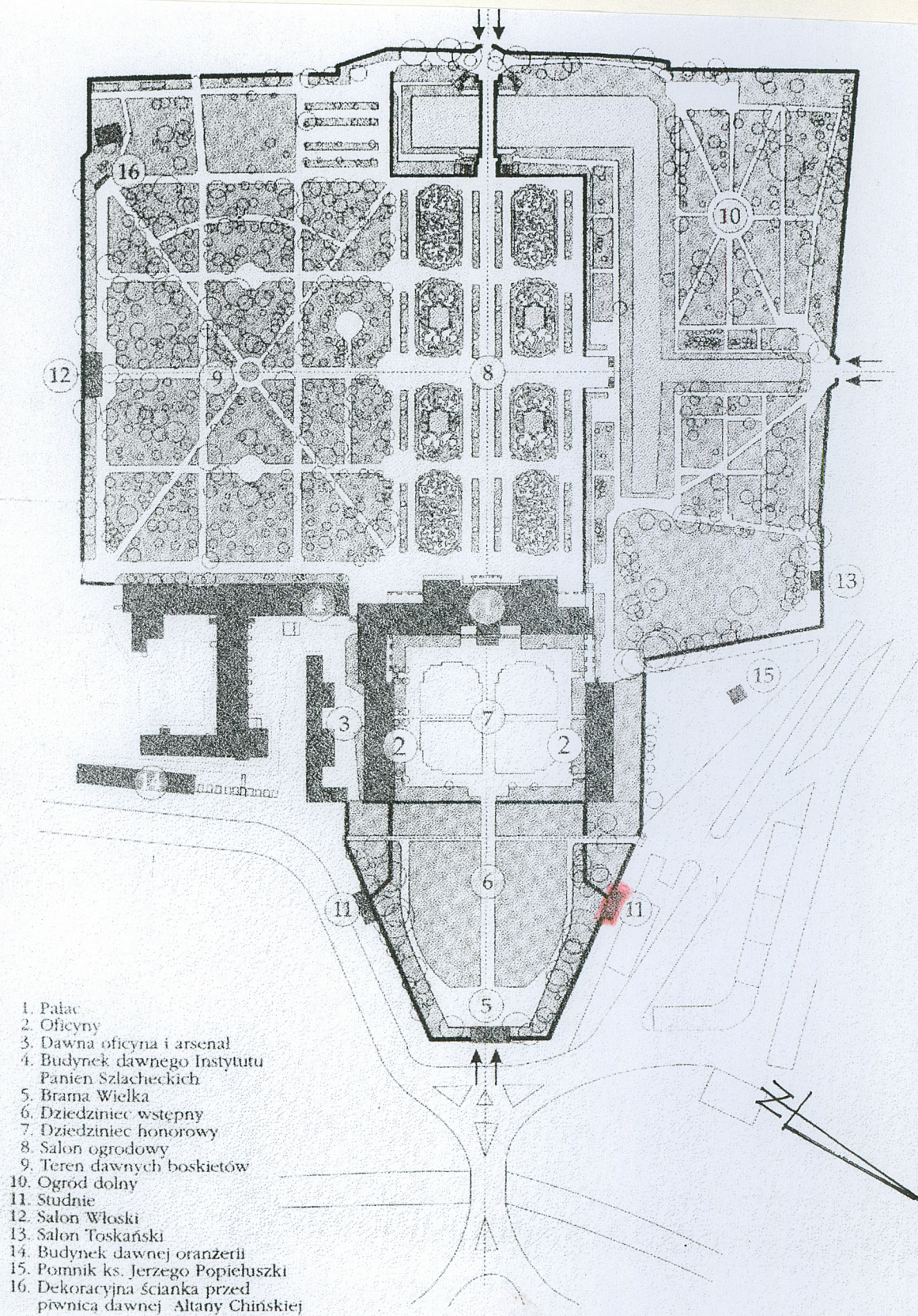
mgr E. Narolewska, 12.2001 r.

Wkładkę założył: .....
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Jedn. W.A. Olsztyn z. 794/S/ON Z.P. Ostróda z. 662 n. 6000

1. Miejscowość
BIAŁYSTOK

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)
d. STUDNIA prawa, pn.
ul. Legionowa

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Foto.

Wkładkę założył: mgr E. Narolewska, 12.2001 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Jedn. W.A. Olsztyn z. 794/S/ON Z.P. Ostróda z. 662 n. 6009